

τέσσαρες αἰθούσας μετὰ ἰσχυρῶν ἀερισμοῦ συσκευῶν. Αἱ αἰθούσαι αὗται χωρίζονται διὰ δύο δωματίων τῶν φυλάκων, ἐχόντων πρόχειρα πάντα τὰ μέσα ὅπως βοηθήσωσι τοὺς μέλλοντας δῆθεν νὰ ἐπανεέλθωσιν εἰς τὴν ζωὴν. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ δύο αἰθούσαι ὅπως παραμένωσιν αἱ συγγενεῖς οἰκογένειαι, παρεκκλήσιον, ἀνατομικὴ αἰθούσα μετὰ ἐξαρτημάτων, καὶ τέλος ἡ κατοικίᾳ τοῦ ἀρχιφύλακος ἢ ἀκριβέστερον τοῦ διευθυντοῦ.

Τὰ σώματα, ἂν μὴ φέρωσι προφανεῖ σημεῖα ἀποσυνθέσεως, κατατίθενται ἐπὶ κρηπίδος ἀποτελούσης γωνίαν 45 μοιρῶν. Ἐνδύονται ἐν γένει διὰ τῶν ὠραιστάτων αὐτῶν ἐνδυμάτων. Εἰς ἕνα τῶν δακτύλων τῶν προσαρμόζεται δακτύλιος ἀφ' οὗ ἐξαρτᾶται μετὰξινον νῆμα συγκοινωνοῦν μετὰ τοῦ δωματίου τῶν φυλάκων. Ἄμα δὲ τῷ ἐλαχίστῳ κινήματι τοῦ νήματος οἱ φύλακες προστρέχουσιν, ἐν ἧ δὲ περιπτώσει ὁ ὑποτιθέμενος νεκρὸς ἀναβιώσῃ ἐκ τῆς νεκροφανείας, γνωρίζουσι τοῦτο παραχρῆμα τῷ διευθυντῇ.

Αἱ τέσσαρες αἰθούσαι εἰσὶν ἐσκευασμέναι ἀναλόγως πρὸς τὴν κοινωνικὴν τάξιν ἢ τὴν εὐπορίαν τῶν συγγενῶν. Ἡ πρώτη, κατὰ τὴν εἰσόδον τοῦ οἰκοδομήματος, ἀπλουστάτη οὖσα, χρησιμεύει διὰ τὴν ἐργατικὴν τάξιν ἢ δευτέρα, ὠρισμένη διὰ τὴν μέσην τάξιν, εἶνε κἀλλιον ἐσκευασμένη ἢ τρίτη δεχομένη τὰ σώματα τῶν πλουσίων εἶνε κομψῶς διακεκοσμημένη, ἢ δὲ τετάρτη ὠρισμένη διὰ τὴν ἀνωτάτην τάξιν εἶνε πολυτελέστατα ἐσκευασμένη. Τὰ σώματα ἔχουσιν ἀκάλυπτον τὸ πρόσωπον. Τὴν ἡμέραν τῆς ἐπισκέψεως ἡμῶν, λέγει ὁ ἐξ οὗ ἐρριζόμεθα ταῦτα, εὐρομεν ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ (τῇ τρίτῃ), νεκρὰν μητέρα ἀποθανοῦσαν ἐκ τοκετοῦ καὶ παρ' αὐτῇ τὸ τέκνον τῆς θανάτου ὁμοίως. Ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν προσώπων ἦτο ἀποτετυπωμένη γαλήνη ἀπερίγραπτος, ἣτις μᾶς συνεκίνησεν, ἐνόμιζε δὲ τις ὅτι μήτηρ καὶ τέκνον ἐκοιμῶντο ἀμερίμως. Ἐν ἄλλῃ αἰθούσῃ, γηραιοτάτῃ γυνὴ ἦτο ἀξιοπαρατήρητος διὰ τὴν ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῆς ἔκφρασιν τῆς ἡρεμίας.

Τὰ σώματα πρῶτοι νὰ κοιμίζονται εἰς τὸν νεκροδόχον οἶκον δώδεκα ὥρας τὸ πολὺ μετὰ τὸν θάνατον, ἂν δ' ἀπέθανον ἐκ μεταδοτικῆς ἀσθενείας μετὰ ἕξ ὥρας. Ἡ μεταφορὰ ἐκτελεῖται δι' εἰδικῶν ἀμαξῶν, τὸ δὲ φέρετρον ἀφίσταται ἡμιάνοικτον ὅπως κυκλοφορῇ ἐλευθέρως ὁ ἀήρ.

Ὁ ἐνταφιασμὸς γίνεται τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατον ἢ προθεσμία αὕτη δυνατὸν νὰ παραταθῇ, ἂν τὸ βέβαιον τοῦ θανάτου τεκμήριον, ἢ ἀποσύνθεσις, δὲν ἐκδηλωθῇ. Ἐρωτηθεὶς ὁ διευθυντῆς πόσοι ἐκ τῶν νεκρῶν ἐπανῆλθον εἰς τὴν ζωὴν ἐπὶ τῆς εἰκοσαετοῦς διευθύνσεώς του, ἀπεκρίνατο ὅτι οὐδὲ εἰς. « Ἄλλὰ, προσέθηκε, τὸ μεγαλύτερον πλεονέκτημα τῶν νεκροθηκῶν

τούτων εἶνε ἡ βεβαιότης ἣν ἀποκτιῶσιν οἱ συγγενεῖς ὅτι οὐδεὶς φόβος ὑπάρχει νὰ ταφῇ ζῶν ὁ προσφιλεῖς αὐτῶν νεκρὸς ».

Οἱ νεκροδόχοι οἴκοι τοῦ Μονάρχου εἰσὶ πάντες ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ νεκροταφείου. Ἡ δὲ ὀριστικὴ πρὸς ἐνταφιασμὸν ἐν τῷ φερέτρῳ ἐνθεσις τοῦ σώματος γίνεται πάντοτε παρόντων τῶν συγγενῶν.

Η ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΤΟΥ ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

Ἄνηρχόμεθα τὴν ἀπόδον τῶν Ἠλυσίων Πεδίων μετὰ τοῦ ἱατροῦ Β. . ., ἀναζητοῦντες εἰς τοὺς ὑπὸ τῶν ὀβίδων τετραπλημένους τοίχους, εἰς τὰ ὑπὸ τῶν μιδραλλίων κατασκαφέντα πεζοδρομία, τὴν ἱστορίαν τῶν πολιορκηθέντων Παρισίων, ὅτε μικρὸν πρὶν φθάσωμεν εἰς τὴν μικρὰν στρογγύλην Πλατεῖαν τοῦ Ἀστέρου, ὁ ἱατρὸς ἔστη καὶ δεικνύων μοι μίαν τῶν περὶ τὴν Θριαμβικὴν Ἀψίδα γωνιαίων οἰκιῶν :

— Βλέπετε, μοῦ εἶπε, τὰ τέσσαρα ἐκεῖνα κλειστά παράθυρα ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν ἐξώστην ; Τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ μηνὸς Αὐγούστου, τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου Αὐγούστου τοῦ 1870, ὅστις ἦτο δι' ἡμᾶς σειρὰ ὀλόκληρος συμφορῶν καὶ καταστροφῶν, με προσεκάλεσαν ἐκεῖ δι' ἕνα γέροντα προσβληθέντα ἀπὸ κεραυνοβόλον ἀποπληξίαν. Ὁ προσβληθεὶς ἦτο ὁ συνταγματάρχης Γιούβ, θωρακοφόρος τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας, γέρον πείσμων, ὡς πρὸς τὴν δόξαν καὶ τὴν φιλοπατρίαν, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου ἦλθε κ' ἐκάθησεν εἰς τὰ Ἠλύσια Πεδία, εἰς οἰκία με ἐξώστην. . . μαντεύσατε διατί ; Διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὴν θριαμβευτικὴν εἰσόδον τοῦ στρατοῦ μας. . . Ὁ δυστυχὴς γέρον ! Τὴν εἰδησιν τῆς ἥττης τοῦ Βισσεμβούργου τὴν ἔμαθεν ἐνῶ ἐσηκόνετο ἀπὸ τὴν τράπεζαν. Ἄμα ἀνέγνωσε τὸ ὄνομα τοῦ Ναπολέοντος κάτω ἀπὸ τὸ δελτίον ἐκεῖνο τῆς ἥττης ἔπεσε κεραυνόπληκτος.

Εὐρον τὸν γέροντα θωρακοφόρον ἐξηπλωμένον καθ' ὄλον τὸ μῆκος τοῦ ἀναστήματός του ἐπάνω εἰς τὸν τάπητα τοῦ θαλάμου, με αἵματώδη καὶ ἀδρανῆ τὴν ὄψιν, ὡς νὰ τὸν εἶχαν κτυπήσει με χονδρὸν βόπαλον κατακέφαλα. Ὁρθὸς, θὰ ἦτο ἐξάπαντος πολὺ ὑψηλός· ἐξηπλωμένος ἐφαίνετο πελώριος. Εἶχεν ὠραῖα χαρακτηριστικὰ, ὀδόντας ἐξαισίους, πυκνήν, λευκὴν καὶ οὐλὴν κόμην, μολονότι δ' ὀγδοηκοντούτης ἐφαίνετο ὡς ἐξηκοντούτης. Πλησίον του ἡ ἐγγονὴ του γονυπετῆς ἔκλαιε. Τῷ ὁμοίαζε. Ὅστις δὲ ἐβλεπε τὸν ἕνα παρὰ τὴν ἄλλην, θὰ τοὺς ἐξελάμβανεν ὡς δύο ὠραῖα ἑλληνικὰ μετάλλια τὸν αὐτὸν λαβόντα τύπον, με τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι τὸ ἐν ἦτο ἀρχαῖον, γαιῶδες, τετριμμένον ὀλίγον εἰς τὴν περιφέρειάν του, ἐν ᾧ τὸ ἄλλο ἦτο

στιλπνὸν καὶ διαυγές, εἰς ὅλην τὴν λάμψιν καὶ τὴν τελειότητα τῆς νεαρᾶς του ἐκτυπώσεως.

Ἡ μεγάλη λύπη τῆς νεανίδος μὲ συνεκίνησε. Ἦτο θυγάτηρ καὶ ἐγγονὴ στρατιωτικῶν· ὁ πατήρ της ἦτο εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Μακ-Μαὼν καὶ ἡ εἰκὼν τοῦ μεγαλοσώμου ἐκείνου γέροντος ἐξηπλωμένου ἐνώπιόν της ἔφερεν εἰς τὸ πνεῦμα αὐτῆς ἄλλην εἰκόνα ὄχι ὀλιγώτερον τρομεράν. Τῇ ἔδωκα θάρρος ὅσον ἠδυγάμην, ἀλλὰ κατὰ βάθος ὀλίγας ἐλπίδας εἶχα. Ὁ γέρον εἶχε πάθει σωστὴν ἡμιπληγίαν, καὶ ὅταν κανεὶς εἶνε ὀγδοῦντα χρόνων, δὲν συνέρχεται πλέον. Τρεῖς ἡμέρας πράγματι ὁ ἀσθενὴς ἔμεινεν εἰς τὴν ἰδίαν κατάστασιν τῆς ἀκινήσιας καὶ τῆς νάρκης. . . Ἐν τῷ μεταξῦ ἡ εἰδησις τῆς μάχης τοῦ Ρεϊσχόφεν ἔφθασεν εἰς Παρισίους. Ἐνθυμεῖσθε μὲ ποῖον παράδοξον τρόπον. Ἐως τὸ ἑσπέρας ὅλοι ἐπιστεύαμεν ὅτι εἶχαμεν νικήσει μεγάλην νίκην, ὅτι ἐφρονέθησαν εἰκοσι χιλιάδες Πρωῖσοι, ὅτι συνελήφθη αἰχμάλωτος ὁ βασιλικὸς πρίγκιψ. . . Δὲν εἰζεύρω διὰ τίνας θαύματος, διὰ τίνας μαγνητικῶν ρεύματος ἡ ἡχὴ τῆς ἐθνικῆς ταύτης χαρᾶς ἔφθασε μέχρι τοῦ δυστυχῶς κωφαλάου, βυθισμένου εἰς τὴν ἀναισθησίαν τῆς παραλυσίας του· τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ἅμα ἐπλησίασα εἰς τὴν κλίνην του δὲν εὐρήκα πλέον τὸν ἴδιον ἄνθρωπον. Ὁ ὀφθαλμὸς του ἦτο σχεδὸν φωτεινός, ἡ γλῶσσά του ὀλιγώτερον βαρεῖα. Εὔρε τὴν δύναμιν νὰ μοῦ μειδιάσῃ καὶ ἐψιθύρισε δύο φράσεις :

— Ἐνι. . . κή. . . σαμεν ! »

— Ναί, συνταγματάρχα, ἐνίκησαμεν ! . . .

Καὶ καθόσον περιέγραφα λεπτομερῶς τὸν ὠραῖον θρίαμβον τοῦ Μακ-Μαὼν ἔβλεπον τὰ χαρακτηριστικὰ του διαστελλόμενα, τὴν μορφήν του φωτιζομένην.

Ὅταν ἐξῆλθα ν' ἀναχωρήσω, ἡ νεανίς μὲ περιέμενεν ὠχρὰ, ὀρθὴ πρὸ τῆς θύρας, καὶ ὀλολύζουσα :

— Διατί κλαίεις ; ἐσώθη ! τῇ εἶπα, λαμβάνων τὰς χεῖράς της.

Ἡ δυστυχὴς νεανίς μάλιστα εὔρε τὴν γενναίότητα νὰ μοῦ ὀμιλήσῃ. Πρὸ ὀλίγου εἶχον κολήσῃ εἰς τοὺς τοίχους τὴν ἀληθῆ εἰδησιν περὶ τῆς μάχης τοῦ Ρεϊσχόφεν, ὅτι ὁ Μακ-Μαὼν ἔφυγεν, ὅτι ὅλος ὁ στρατὸς ἐξωλοθρεύθη. Ἠτενίσσαμεν ἀλλήλους κατάπληκτοι. Ἐκεῖνη ἀπηλπίζετο συλλογιζομένη τὸν πατέρα της. Ἐγὼ ἔτρεμα συλλογιζόμενος τὸν γέροντα. Δίχως ἄλλο, δὲν θὰ ἀντεῖχεν εἰς τὸν νέον τοῦτον κλονισμόν. Καὶ ὅμως τί νὰ κάμωμεν ; Νὰ τοῦ ἀφήσωμεν τὴν χαρὰν του, τὴν ἀπατηλὴν ἰδέαν ἢ ὁποῖα τὸν ἀνέστησεν ; Τότε λοιπὸν ἔπρεπε νὰ τοῦ εἴπωμεν ψεῦδη.

— Ἐστὼ ! ἐγὼ θὰ εἴπω ψεύματα ! μοῦ εἶπεν ἡ ἡρωικὴ νεανίς, ἀπομάξασα δὲ τὰ δάκρυά

της, καὶ ἀκτινοβολοῦσα εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πάππου της.

Δυσκολώτατον ἦτο τὸ ἔργον τὸ ὁποῖον εἶχεν ἀναλάβει. Τὰς πρώτας ἡμέρας τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο δύσκολον. Ὁ γέρον εἶχεν ἀσθενῆ τὸν νοῦν καὶ ἠπατάτο ὡς μικρὸν παιδίον. Ἀλλὰ μὲ τὴν ὑγείαν αἱ ἰδέαι τῷ ἐπὶ ἀνῆλθον καθαρότεραι, ἔπρεπε νὰ τὸν κρατῶμεν ἐνήμερον τῶν κινήσεων τοῦ στρατοῦ, νὰ τῷ συντάσσωμεν στρατιωτικὰ δελτία. Ἦτο ἀληθῶς θλιβερώτατον νὰ βλέπῃς τὴν ὠραίαν ἐκείνην νεανίδα, νὰ κύπτῃ νύκτα καὶ ἡμέραν εἰς ἓνα χάρτην τῆς Γερμανίας, νὰ ἐμπήγῃ μικρὰς σημαίας, νὰ προσπαθῇ νὰ συνδυάσῃ ὀλόκληρον ἔνδοξον ἐκστρατείαν : ὅτι ὁ Βαζαὶν προχωρεῖ εἰς τὸ Βερολίνον, ὁ Φροσάρ εἰς τὴν Βαυαρίαν, ὁ Μακ-Μαὼν εἰς τὴν Βαλτικὴν. Δι' ὅλα αὐτὰ μοῦ ἐζήτηι τὴν συμβουλὴν μου, καὶ τὴν ἐβοήθουν ὅσον ἠδυγάμην· ἀλλ' ὁ γέρον πάππος πρὸ πάντων μᾶς ἐβοήθει εἰς τὴν φαντασιώδη ἐκείνην εἰσβολὴν. Εἶχε κατακτῆσει τόσας φράσεις τὴν Γερμανίαν ἐπὶ τοῦ πρώτου Ναπολέοντος ! Εἰζευρεν ἐκ τῶν προτέρων τί θὰ ἐγένετο. « Τώρα νὰ ποῦ θὰ πάγουν . . . Νὰ τί θὰ κάμουν. . . » καὶ αἱ προρρήσεις του ἐπληθήθουν πάντοτε, ὁ δὲ γέρον συνταγματάρχης ὑπερφηφάνετο τότε πολὺ.

Δυστυχῶς μολονότι ἐκυριεύαμεν πόλεις, ἐκερδίζαμεν μάχας, ποτὲ δὲν ἐπροχωροῦμεν ὅσον γρήγορα ἤθελε. Ἦτο ἀκόρεστος ἐκεῖνος ὁ γέρον ! Κάθε ἡμέραν, ὅταν ἤρχόμην, ἐμάνθανα ἐν νέον πολεμικὸν ἀνδραγάθημα :

— Ἰατρὲ, ἐπήραμε τὴν Μαγεντιάν, μοῦ ἔλεγεν ἡ νεανίς ὑποδεχομένη με μὲ θλιβερώτατον μειδίαμα, καὶ διὰ μέσου τῆς θύρας ἤκουα μίαν φαιδρὰν φωνὴν λέγουσαν :

— Πᾶμε καλὰ ! πολὺ καλὰ ! Εἰς ὀκτὼ ἡμέρας θὰ ἐμβῶμεν εἰς τὸ Βερολίνον.

Ἐκεῖνην τὴν στιγμήν οἱ Πρωῖσοι μόνον ὀκτὼ ἡμέρας ἀπέτρεχον ἀπὸ τοὺς Παρισίους. . . Ἐσκέφθημεν κατ' ἀρχὰς ἂν δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ τὸν μεταφέρωμεν εἰς μίαν ἐπαρχίαν· ἀλλ' ἅμα ἐξήρχετο ἀπὸ τοὺς Παρισίους, ἡ κατάστασις τῆς Γαλλίας θὰ τοῦ ἔκαμνε τὰ πάντα γνωστὰ, καὶ μοῦ ἐφαίνετο ἀκόμη πολὺ ἀδύνατος, πολὺ αἰμωδιασμένος ἀπὸ τὸν μεγάλον κλονισμόν τὸν ὁποῖον ἔπαθεν· δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν ἀφήσωμεν νὰ μάθῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ μείνωμεν.

Τὴν πρώτην ἡμέραν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκοινοποιήθη ὅτι οἱ Παρισίαι ἐπρόκειτο νὰ πολιορκηθοῦν ἀνέβην εἰς τὸ οἰκημᾶ των—τὸ ἐνθυμοῦμαι—πολὺ συγκεκινημένος, γεμάτος ἀπὸ τὴν ἀγωνιανέκείνην τὴν ὁποίαν ἠθανόμεθα ὅλοι μας βλέποντες τὰς πύλας τῶν Παρισίων κλειστάς, τὴν μάχην κάτω ἀπὸ τὰ τεῖχη, τὰ προάστεια γενόμενα μεθόρια. Ἀλλ' εὔρον τὸν γέροντα φαιδρώτατον καὶ ὑπερήφανον :

— Νὰ τέλος πάντων, μού εἶπε, πού ἤρχι-
σεν αὐτὴ ἡ πολιορκία!

Τὸν ἐκύτταξα κατάπληκτος.

— Πῶς, συνταγματάρχα, εἰξεύρετε. . . ;»

Ἡ ἐγγονὴ του ἐστράφη πρὸς ἐμέ :

— ὦ, ναί, ἰατρέ. . . Αὐτὴ εἶνε ἡ σπουδαία

εἰδήσις τῆς ἡμέρας. . . Ἡ πολιορκία τοῦ Βερο-

λίνου ἤρχισε.

Ἐλεγε δὲ ταῦτα ἀτάραχος, ἤσυχος. Πῶς ἦτο

δυνατὸν νὰ ὑποπτεύσῃ τίποτε ὁ γέρον!

Τὸ πυροβόλον τῶν φρουρίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ

ἀκούσῃ. Τὸς δυστυχεῖς ἐκείνους Παρισίους,

τοὺς πενθίμους καὶ συντεταραγμένους δὲν ἦτο

δυνατὸν νὰ τοὺς εἶδῃ. Ἀπὸ τὴν κλίνην του μό-

ναν ἐν ἄκρον τῆς Θριαμβικῆς Ἀψίδος ἔβλε-

πε καὶ εἰς τὸ δωμάτιόν του, τρίγυρω του, ὁ-

λόκληρον σκευὴν τῆς ἐποχῆς τῆς πρώτης Αὐ-

τοκρατορίας, κατὰλληλον νὰ τοῦ συγκρατήσῃ

τὰς ὄνειροπολήσεις του. Ἦτο δὲ αὕτη προσω-

πογραφίαι στραταρχῶν, χαλκογραφίαι μαχῶν,

ὁ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης μὲ στολὴν νηπίου, με-

γάλαι τράπεζαι ἐστολισμέναι μὲ χαλκίνα μπό-

παια, κατὰφορτοὶ ἀπὸ αὐτοκρατορικὰ ἐνθύμια,

ἀπὸ μετάλλια, εἰς βράχος τῆς Ἀγίας Ἐλένης

κάτω ἀπὸ ὑάλινον κώδωνα, μικρογραφίαι παρι-

στῶσαι τὴν ἰδίαν οὐλότριχα κυρίαν μὲ κιτρί-

νὴν στολὴν χοροῦ, καὶ ὅλα αὐτὰ, ὅλη ἐκείνη

ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν νικῶν καὶ τῶν κατακτῆ-

σεων, πολὺ περισσότερον παρὰ ὅ,τι τοῦ ἐλέγομεν

ἡμεῖς τὸν ἔκαμε νὰ πιστεύσῃ τόσον ἀφελῶς ὅτι

ἐπολιορκούμεν τὸ Βερολίνον.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην αἱ πολεμικαὶ μας

ἐργασίαι ἐγένιναν ἀπλούσταται. Ἡ ἄλωσις τοῦ

Βερολίνου ἦτο πλέον ζήτημα ὑπομονῆς. Ἀπὸ

καιροῦ εἰς καιρὸν ὅταν ὁ γέρον ἐστενοχωρεῖτο

πολὺ, ἡ ἐγγονὴ του τῷ ἀνεγίνωσκε μίαν ἐπι-

στολὴν τοῦ υἱοῦ του, ἐπιστολὴν φαντασιώδη,

ἐννοεῖται, ἀφ' οὗ τίποτε πλέον δὲν εἰσῆρχετο

εἰς τοὺς Παρισίους, καὶ ἀπὸ τῆς παραδόσεως

τοῦ Σεδὰν ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Μακ-Μαῶν εἶχεν

ὀδηγηθῆ αἰχμάλωτος εἰς ἓν φρούριον τῆς Γερ-

μανίας. Φαντάζεσθε τὴν ἀπελπισίαν τῆς δυσ-

τυχοῦς ἐκείνης νεάνιδος, ἡ ὅποια δὲν εἶχε καμ-

μίαν εἰδήσις περὶ τοῦ πατρὸς τῆς, ἡ ὅποια εἶ-

ξευρεν ὅτι ἦτο αἰχμάλωτος, ἐστερημένος τῶν

πάντων, ἀσθενὴς ἰσως, καὶ ὅμως ἦτο ἠναγκασ-

μένη νὰ τὸν παριστᾷ ὁμιλοῦντα φαιδρῶς εἰς

ἐπιστολάς, βραχείας ὀλίγον, ὅποιας θὰ ἔγραφε

στρατιώτης ἐν ἐκστρατεία, ὀλονὲν προχωρῶν

εἰς τὴν κατακτιθεῖσαν χώραν; Κάποτε τῆς

ἐλεῖπεν ἡ δύναμις, καὶ ἐβδομάδας ὀλοκλήρους

δὲν ἤρχετο καμμία εἰδήσις. Ἀλλ' ὁ γέρον ἀνη-

σύχει, δὲν ἐκοιμᾶτο πλέον. Τότε γρήγορα ἔ-

φθανε μίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὴν Γερμανίαν, τὴν

ὅποιαν ἡ νεάνις ἐπήγαγε καὶ τῷ ἀνεγίνωσκε

πλησίον τῆς κλίνης του, κρατοῦσα τὰ δάκρυά

τῆς. Ὁ συνταγματάρχης ἤκουε μὲ θρησκευτικὴν

εὐλάβειαν, ἐμειδία, ἐπεδοκίμαζεν, ἐπέκρινε, μᾶς
εξήγει τὰ ὀλίγον συγκεχυμένα χωρία. Ἄλλ' ἐ-
ξαισίος ἦτο πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐπιστολάς τὰς
ὅποιας ἔστειλε εἰς τὸν υἱόν του : «Μὴ λησμο-
νῆς ποτὲ ὅτι εἶσαι Γάλλος, τῷ ἔλεγε. . . Ἔσο
γενναῖος πρὸς τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς ἀνθρώ-
πους. Μὴ τοῖς κάμης πάρα πολὺ σκληρὰν τὴν
εἰσβολὴν». Καὶ τῷ ἔστειλεν ἀτελειώτους συστά-
σεις, ὠραιότατας συμβουλὰς περὶ τοῦ σεβασμοῦ
πρὸς τὴν ἰδοκνησίαν, περὶ τῆς εὐγενείας πρὸς
τὰς γυναῖκας, ἀληθῆ κώδικα στρατιωτικῆς τι-
μῆς πρὸς χρῆσιν τῶν κατακτητῶν. Προσέθετε
καὶ γενικὰς τινὰς παρατηρήσεις περὶ τῆς πο-
λιτικῆς, περὶ τῶν ὄρων τῆς εἰρήνης οἱ ὅποιοι
ἐπρόκειτο νὰ ἐπιβληθοῦν εἰς τοὺς ἠττηθέντας.
Εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο, πρέπει νὰ τὸ ὁμολο-
γήσω, δὲν ἦτο ἀπαιτητικὸς.

— Μόνον πολεμικὴν ἀποζημίωσιν νὰ ζητή-
σητε καὶ τίποτε περισσότερον. . . Πρὸς τί νὰ τοὺς
ἀφαιρέσωμεν ἐπαρχίας ; . . . Μήπως εἰμποροῦ-
μεν νὰ μεταβάλωμεν εἰς Γαλλίαν τὸ γερμανικὸν
χρῶμα ; . . .

Ἵππηγόρευε δὲ ταῦτα μὲ φωνὴν σταθερὰν, καὶ
ὑπῆρχε τόση ἀπλότης εἰς τοὺς λόγους του, τό-
σον μεγάλη πατριωτικὴ πίστις, ὥστε ἦτο ἀδύ-
νατον νὰ μὴ συγκινοῦμεθα ὅταν τὸν ἤκούσαμεν.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ πολιορκία ὀλο-
νὲν ἐπροχώρει, ὄχι τοῦ Βερολίνου, φεῦ ! Ἦτο
ἡ στιγμή τοῦ σφοδροῦ ψύχους, τοῦ βομβαρδι-
σμοῦ, τῶν ἐπιδημιῶν, τῆς πείνης. Ἀλλὰ, διὰ
τῶν φροντιδῶν μας, διὰ τῶν ἀγῶνων μας, διὰ
τῆς ἀκαταβλήτου στοργῆς ἡ ὅποια ἐπολλαπλα-
σιάζετο τρίγυρω του, ἡ γαλήνη τοῦ γέροντος
οὔτε στιγμὴν δὲν ἐταράχθη. Μέχρι τέλους κα-
τῶρθωσα νὰ τῷ προμηθεύω λευκὸν ψωμί καὶ
κρέας νωπὸν. Ἐννοεῖται ὅτι μόνον δι' αὐτόν
καὶ δὲν εἰμπορεῖτε νὰ φαντασθῆτε τίποτε συγ-
κινητικώτερον ἀπὸ τὰ γεύματα ἐκείνα τοῦ
πάππου, τὰ τόσον ἀθῶως ἐγωῖστικά, κατὰ τὰ
ὅποια ὁ γέρον ἐκάθητο εἰς τὴν κλίνην του δρο-
σερὸς καὶ γελῶν, μὲ τὸ χειρόμακτρον εἰς τὸν
λαιμόν, καὶ πλησίον αὐτοῦ ἡ ἐγγονὴ του, ὠ-
χριάσασα ὀλίγον ἀπὸ τὰς στερήσεις, διηθῦνε
τὰς χεῖρας του, ἔδιδεν εἰς αὐτόν νὰ πῆ, ἐβοή-
θει αὐτόν νὰ φάγῃ τὰ ὠραῖα ἐκείνα ἀπηγο-
ρευμένα πράγματα. Τότε ζωογονούμενος ἀπὸ
τὸ γεῦμα, ἐξηπλωμένος ἐν τῷ θερμῷ του δω-
ματίῳ, ἐν ᾧ ἔξω ἔπνεεν ὁ ψυχρὸς ἀνεμος, καὶ
αἱ χιόνες ἐστροφοδινοῦντο εἰς τὰ παράθυρα, ὁ
ἀρχαῖος θωρακοφόρος ἐνεθυμεῖτο τὰς εἰς τὸν
Βορρᾶν ἐκστρατείας του καὶ μᾶς διηγεῖτο ἐκά-
τοστήν φορὰν τὴν ὀλεθρίαν ἐκείνην ὑποχώρη-
σιν εἰς τὴν Ῥωσίαν, ὅπου δὲν εἶχαν νὰ φά-
γουν παρὰ παγωμένον παξιμάδι καὶ κρέας ἀ-
λόγου.

— Τὸ νοιώθεις σὺ αὐτό, μικρὰ μου ; Ἐπρω-
γάμεν κρέας ἀλόγου !»

Τὴν ἡρώτα, ἂν τὸ ἐνόει! Αὐτῇ, ἦτις ἀπὸ δύο μηνῶν δὲν ἔτρωγεν ἄλλο πρᾶγμα! . . . Ἐν τούτοις ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ἀνάρρωσις, τὸ ἔργον μας ἐγίνετο δυσκολώτερον. Ἐκείνη ἡ αἰμωδίασις ὅλων του τῶν αἰσθήσεων, ὅλων τῶν μελῶν του, ἡ ὁποία τόσον πολὺ μας εἶχεν ἐξυπηρετήσει ἕως τότε, ἤρχισε νὰ ἐξαλειφῆται. Δύο τρεῖς φορές ἤδη αἱ βροντώδεις ἐκπυρσοκορηθεῖς τῆς πύλης Μαγιὸ τὸν ἔκαμαν ν' ἀναπηδήσῃ μετὰ τὸ οὖς τεταμένον ὡς κύων θηρευτικός ἢ ἐγγονὴ τοῦ ἡναγκάστη νὰ ἐπινοήσῃ ὅτι ὁ Βαζαῖν ἤρατο νέαν νικητὴν ὑπὸ τὰ τεῖχη τοῦ Βερολίνου καὶ ὅτι τὰ πυροβολήματα αὐτὰ ἐρίπτοντο ἐκ τοῦ στρατῶνος τῶν Ἀπομάχων πρὸς τιμὴν τῆς νίκης ταύτης. Μίαν ἄλλην ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐκυλίσκαμεν τὴν κλίνην του πλησίον τοῦ παραθύρου — ἦτο νομίζω πέμπτη, ἡ ἡμέρα τῆς μάχης τοῦ Βούζεμβάλ — εἶδε πολὺ καλὰ τοὺς ἐθνοφύλακας συσσωρευομένους εἰς τὴν πύρρον τοῦ Μεγάλου Στρατοῦ.

— Τί εἶνε αὐτὸς ὁ στρατὸς; ἠρώτησεν ὁ γέρον, καὶ τὸν ἠκούσαμεν μουρμουρίζοντα μεταξὺ τῶν ὀδόντων του:

— Κακὸν παραστατικόν! κακὸν παραστατικόν!

Τίποτε ἄλλο δὲν συνέβη· ἀλλ' ἐνοήσαμεν ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς ἔπρεπε νὰ λάβωμεν μεγάλας προφυλάξεις. Δυστυχῶς ὁμῶς δὲν ἐλάβομεν ἀρκετάς.

Μίαν ἐσπέραν, μόλις εἰσῆλθον εἰς τὸ οἰκημάτων, ἡ νεῖσις ἦλθε πρὸς ἐμὲ πολὺ τεταραγμένη:

— Αὔριον ἐμβαίνου, μοῦ εἶπε.

Ὁ θάλαμος τοῦ πάππου ἦτο ἀνοικτός; Τὸ ἀληθές εἶνε ὅτι κατόπιν συλλογιζόμενος αὐτὸ, ἐνεθυμήθην ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἶχε παράδοξον φυσιογνωμίαν. Πιθανὸν εἶνε ὅτι μας ἤκουσε. Μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ἡμεῖς ὠμιλοῦμεν διὰ τοὺς Πρώσους, ἐν ᾧ ὁ γέρον εἶχε τὸν νοῦν του εἰς τοὺς Γάλλους, εἰς τὴν θριαμβευτικὴν ἐκείνην εἴσοδον τὴν ἀπὸ τόσον καιρὸν περιμενομένην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Μικ-Μικὸν θὰ κατέβαινε τὴν πύρρον ἐν μέσῳ ἀνθέων, παιδιῶν, ὁ υἱὸς του θὰ ἔππευε πλησίον τοῦ στρατάρχου, αὐτὸς δὲ ὁ γέρον, ἐπάνω εἰς τὸν ἐξώστην του ἐν μεγάλῃ στολῇ, ὅπως εἰς τὸ Λουτσην, θὰ ἐχαιρέτα τὰς τρυπημένας σημαίας καὶ τοὺς μαύρους ἀπὸ τὴν πυριτιδὰ ἀετούς. . .

Ὁ δυστυχὴς γέρον Γιούβ! Εἶχε φαντασθῆ βεβαίως ὅτι ἠθέλαμεν νὰ τὸν ἐμποδίσωμεν νὰ ἴδῃ τὴν παρέλασιν ἐκείνην τοῦ στρατοῦ μας διὰ νὰ μὴ τὸν ἀφήσωμεν νὰ αἰσθανθῇ τόσον μεγάλην συγκίνησιν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς εἰς κανένα δὲν ἔκαμε λόγον· ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὴν ὦραν ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ πρῶσιμὰ τάγματα εἰσέδυν διελθῶς εἰς τὴν μακρὰν ὁδὸν ἡ ὁποία φέρει ἀπὸ τὴν πύλην Μα-

γιὸ εἰς τὸ Κεραμεικόν, τὸ παράθυρον ἠνοιχθῆ ἡσύχως καὶ ὁ συνταγματάρχης ἐφάνη εἰς τὸν ἐξώστην, φορῶν τὴν περικεφαλαίαν του καὶ ὅλην τὴν ἐνδοξὴν στολὴν τοῦ ἀρχαίου θωρακοφόρου. Ἀπορῶ ἀκόμη ποῖα δύναιμις θελήσεως, ποῖον αἰφνίδιον ῥεῦμα ζωῆς τὸν ἐσήκωσεν ὀρθὸν εἰς τοὺς πόδας του. Τὸ βέβαιον ὁμῶς ἦτο, ὅτι ἴστατο ἐκεῖ ὀρθός, ἐκπληττόμενος διότι ἔδλεπε τὰς παρόδους τόσον ἐρήμους, τόσον σιωπηλάς, τὰ δικτυωτὰ τῶν παραθύρων τόσον κλειστά, τοὺς Παρισίους ἀπαισίους ὡς μέγα λοιμοκαθαρτήριον, καὶ παντοῦ σημαίας, ἀλλὰ τόσον παράδοξους, καταλεόνους μετὰ ἐρυθροῦς σταυροῦς, καὶ κανένα πρὸς προὔπαντησίν τοῦ στρατοῦ μας.

Μίαν στιγμὴν ἐνόμισεν ὅτι ἠπατήθη.

Ἄλλ' ὄχι! ἐκεῖ κάτω, ὀπίσω ἀπὸ τὴν Θριαμβικὴν Ἀψίδα, ἠκούετο θόρυβος ὑπόκωφος, μία δὲ μαύρη γραμμὴ προὐχώρει ἐν ᾧ ἀνέτελλεν ἡ ἡμέρα. . . Ἐπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον αἱ αἰχμαὶ τῶν περικεφαλαίων ἐλαμψαν, οἱ μικροὶ τυμπανιστῆς τῆς Ἰέννας ἤρχισαν νὰ κροτοῦν τὰ τύμπανα καὶ κάτω ἀπὸ τὴν Ἀψίδα τοῦ Ἀστέρος, μετὰ τὸν ῥυθμὸν τοῦ βαρέως βήματος τῶν ταγματῶν, μετὰ τὴν κλαγγὴν τῶν ξιφῶν, ἐξερράγη ἡχηρὸν τὸ θριαμβικὸν ἐμβατήριον τοῦ Σούβεστ.

Τότε, ἐν μέσῳ τῆς ἀπαισίας σιωπῆς τῆς Πλατείας, ἠκούετο μία κραυγὴ, μία τρομερὰ κραυγὴ: « Ἐστὰ ὄπλα... Ἐστὰ ὄπλα... Οἱ Πρώσοι!» Καὶ οἱ τέσσαρες οὐλάνοι τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς ἐπρόφθασαν καὶ εἶδαν ἐκεῖ ἐπάνω, εἰς τὸν ἐξώστην, ἕνα μεγαλόσωμον γέροντα ὁ ὁποῖος ἠνωρθώθη, ἐκλονίσθη κινῶν τοὺς βραχίονάς του καὶ κατέπεσε βαρὺς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. . . Αὐτὴν τὴν φορὰν εἶχεν ἀληθῶς ἀποθάνει ὁ συνταγματάρχης Γιούβ.

[Alphonse Daudet].

A. Π. Κ.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ

Τὴν χίρα Γῆ ἀγάπησαν τέσσαρες πιστοί,
 κ' οἱ τέσσαρες τὴν θέλουνε.
 Δὸς του, πηγαίνουν κ' ἔρχονται καταποδιαστοί,
 δὸς του, προξένητα στέλλουνε,
 ὁ καθεὶς ὅ,τ' ἔχει.

Τὸ Ἔαρ, πλέον εὐμορφο, πλέον τρυφερό,
 εἶναι παιδί μ' αἰσθήματα.
 Γιὰ μόνη τὴν ἀγάπην του ὅλο τὸν καιρὸ,
 γιὰ κείνης τὰ θελήματα
 ὅλη μέρα τρέχει.

Συνάγει τὰ πετούμενα σ' εὐθυμὸ χορὸν
 τὰ κάλλη τῆς νὰ ψάλλουνε,
 κίθ' ἄνθος φέρει εὐοσμο, βόδο δροσερό,
 καὶ ὅλ' αὐτὰ ποῦ θάλλουνε
 γύρω τῆς τὰ βάλει.